

İslam hukukuna göre beden üzerinde tasarruf

Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nde "İslam Hukukuna Göre Beden Üzerinde Tasarruf ve Organ Nakli" konulu seminer gerçekleştirildi.

SAÜ İlahiyat Fakültesi Felsefe ve Din Bilimleri Bölümünün düzenlediği seminerler dizisi kapsamında "İslam Hukukuna Göre Beden Üzerinde Tasarruf ve Organ Nakli" konulu seminere Araştırma Görevlisi Dr. Merve Özyakal konuşmacı olarak katıldı.

Konuşmasında organ naklinin teorik ve pratik yönlerini İslamî açıdan değerlendiren Özyakal, organ nakli ve başışına dair Kur'an-ı Kerim ve sünnette doğrudan bir hüküm bulunmadığı için tıp teknolojileri ve günümüz şartları dikkate alınarak, İslam'ın genel prensipleri ışığında fıkhi açıdan konunun hükmünü tespiti ihtiyacı olduğunu belirtti.

ALLAH HAKKI-KUL HAKKI AYRIMI

Şahsiyet ve mülkiyet haklarının yanı sıra İslam hukukuna has bir tasnif olan Allah hakkı-kul hakkı ayrımını teorik olarak esas alan Özyakal, insan bedeni ve beden parçalarının hukuki statüsünün netleştirilmesinin beden üzerinde tasarruf hakkının sınırlarını belirlemede kilit nokta olduğunu ifade etti. İslam'da "insan onuru", "insan bedeninin saygınlığı", "bedenin dokunulmazlığı" gibi temel ilkelerin ön planda olduğunu ve asıl olanın ölü veya canlı bedenin bütünlüğünün korunması olduğunu belirten Özyakal, ancak klasik fıkıh eserlerinden de anlaşıldığı kadıyla hayatını veya bir organını kaybetmek anlamında bir "fikhî zaruret" bulunması halinde bu ilkelerden istisnaya gidilebileceğini söyledi.

YARAR-ZARAR DENGESİ KONTROL EDİLMELİ

Burada zaruretin tespiti noktasının önem kazandığını ve ayrıca alternatifsizlik, vericinin hukuki ehliyeti, vericinin rızası gibi şartların da dikkate alınması gerektiğini kaydeden Özyakal, yine organın başışlanmasında maslahat-mefsedet (yarar-zarar) dengelerinin hesaba katılması gerektiğini, bu anlamda vericinin zararının alıcının yararından fazla olduğu durumlarda başışın caiz olamayacağını anlattı. Özyakal, ayrıca hayati olan organlar ile hayati olmayan organların nakline dair hükümlerin de farklı olması gerektiğini belirterek, "Bu anlamda alıcının kendi bedeni üzerinde de alınan organ açısından tıbbî yarar-zarar dengesi kontrol edilmeli ve hüküm buna göre verilmelidir" dedi. Simgenur BATIHAN